

Nr 8

Av herr Gustavsson i Alvesta m. fl., om utbildning av idrottsledare, m. m.

(Lika lydande med motion nr 6 i Första kammaren)

Idrottsrörelsens och fritidsverksamhetens betydelse för ungdomen erkännes numera i allt vidare kretsar. Man har från samhällets sida funnit det riktigt att främst genom ekonomiskt stöd stimulera den självverksamhet som utövas inom idrotts- och ungdomsorganisationer m. fl. Den främsta motiveringen härför har varit att man härigenom ansett sig kunna motverka ungdomskriminalitet och andra icke önskvärda yttringar och tendenser. Denna motivering är utan tvivel hållbar. Det kan dock ifrågasättas om man med en sådan utgångspunkt kan få fram det rätta engagemanget och intresset för verksamheten. En liknande motivering torde kunna införas för åtskilliga andra samhällsinsatser men åberopas endast då insatserna gäller ungdom. Enligt vår mening bör samhället främja ungdoms- och idrottsverksamhet — inte enbart för att den har en förebyggande effekt som ett betydelsefullt delmoment — utan främst för att den har ett egenvärde, som ligger i att den tillvaratar ungdomens verksamhetslust, ger ett meningsfullt innehåll åt fritiden och utvecklar anlag och personlighetsdrag. Det positiva värde verksamheten har för utövaren bör vara motiv nog. Först med en sådan grundinställning kan samhället rätt engagera sig för verksamheten.

I årets statsverksproposition föreslås vissa förbättringar av det ekonomiska stödet till ungdoms- och idrottsverksamhet m. m. Ett tillräckligt ekonomiskt stöd är givetvis av mycket stor betydelse, och värdet av förbättringar i detta avseende bör kraftigt understrykas. Frågan om ungdoms- och idrottsverksamhetens utveckling i olika avseenden är emellertid inte enbart en ekonomisk fråga utan i mycket hög grad en fråga om tillgången på lämpliga ledare och instruktörer. Enligt vår mening måste denna sistnämnda aspekt uppmärksammas i långt högre grad än som hittills varit fallet. Särskilt bör detta gälla idrotts- och friluftsverksamheten. Denna synes inte ha några svårigheter att rekrytera och attrahera ungdom i olika åldrar utan tvärtom svårigheter att tillgodose det ledar- och instruktörsbehov som följer av att ungdomen i stor utsträckning söker sig till dylik verksamhet.

Det torde vara realistiskt att räkna med att intresset för aktiv idrotts-

och friluftsverksamhet kommer att öka framöver. Man har att räkna med en ökad fritid och med att allt fler människor — och därvid inte enbart ungdom — kommer att utnyttja denna för olika aktiviteter på idrotts- och friluftslivets områden. Från allmän folkhälsosynpunkt måste detta hälsas med tillfredsställelse, men det värde denna verksamhet — oavsett dylika synpunkter — har för sina utövare utgör motiv nog för samhället att främja verksamheten. Härvid bör uppmärksammas att man jämsides med den kvantitativa ökningen har att räkna med ökade anspråk på en kvalitativt god verksamhet och därmed på sakkunnig ledning och instruktion.

Skall det behov av ledare och instruktörer som sålunda finns och är att emotse kunna tillgodoses, fordras enligt vår mening att det i varje kommun eller jämförligt område finns tillgång till instruktörer, på lämpligt sätt utbildade för sin uppgift. Det bör vara en väsentlig uppgift för samhället att medverka till att detta behov kan tillgodoses. Man bör härvid inte ensidigt inrikta sig på någon viss grupp eller kategori, men starka skäl talar för att man i stor utsträckning söker engagera idrottsmän, som är eller varit aktiva på tävlingsidrottens område. Dessa har värdefulla personliga erfarenheter av idrotts- och friluftsverksamhet och torde i allmänhet också ha goda kunskaper om träningsmetoder, teknik etc. Ofta framstår också de sköt samma idrottsmännen som något av idoler eller ideal för ungdomen, vilket torde ge dem särskilda förutsättningar att engagera och stimulera. Kunde sådana personer ges utbildning och skolning i pedagogik och metodik skulle de utan tvivel bli mycket lämpliga som ledare och instruktörer. Härtill kommer att tävlingsidrottsmännen redan under den aktiva tiden skulle kunna beredas för instruktörs- och ledaruppgifter i viss utsträckning vid sin vistelse vid träningsläger och kurser.

Behovet av äsyftade ledare och instruktörer får anses vara störst inom idrotts- och ungdomsorganisationerna, och insatserna bör främst avse att tillgodose detta behov. Emellertid bör också skolans roll och behov uppmärksammas i sammanhanget. Till den del idrotts- och friluftsverksamhet ingår i undervisningen bör regeln givetvis vara att ledningen av densamma skall utövas av skolans ordinarie befattningshavare. Då det som nu råder en stor brist på gymnastik- och idrottslärare kan det dock ifrågasättas om inte här äsyftade instruktörer i viss utsträckning skulle kunna medverka även inom undervisningens ram. Ett annat skäl för att instruktörerna på något sätt anknytes till t. ex. grundskolans högstadieorganisation är att alla högstadier inte är av sådan storlek att de medför full tjänst för en gymnastiklärare. I sådana fall skulle vederbörande kunna få lämplig fyllnadstjänstgöring i den instruktionsverksamhet som här avses. Ett tredje skäl är att man kan räkna med att det vid högstadieanläggningarna kommer att finnas lokaler, utrustning och anläggningar som är lämpliga för idrotts- och jämförlig verksamhet. Härtill kommer givetvis att det ligger helt i linje med grundskolereformen att söka länka samman skola, för-

eningsliv och ungdomsverksamhet, detta såväl före som efter avslutad obligatorisk skolgång.

Det bör understrykas att det ovan anförda inte utgör något ställnings-tagande för att instruktörerna och deras verksamhet skulle ställas under skolans huvudmannaskap utan endast ett poängterande av att anknytningen till skolan bör uppmärksammas särskilt. Vilken ställning instruktörerna skall inta i fråga om huvudmannaskap bör närmare prövas vid den utredning som bör komma till stånd. Det vore dock av värde om de genom huvudmannaskapet kunde ges en fast anknytning till en redan befintlig lokal institution. Vid utredningen bör också anställningsformerna — arvodestjänstgöring, hel- eller deltidstjänst, möjligheterna till kombination med annan begränsad tjänst osv. — prövas närmare.

Man kan på goda grunder anta att det från skolans, kommunernas och de berörda organisationernas sida finns ett stort intresse för att aktivt medverka till en lösning av dessa spörsmål. Den närmaste uppgiften bör därför vara att i samråd med företrädare för dessa institutioner skyndsamt utreda de lämpligaste formerna för dels utbildning av åsyftade ledare och instruktörer, dels anställning, huvudmannaskap m. m. Syftet med denna utredning bör vara att snarast möjligt få tillgång till kvalificerade ledare och instruktörer inom varje kommun, högstadiområdet eller jämförlig region i hela landet.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning och förslag rörande formerna för utbildning, anställning och huvudmannaskap m. m. för ledare och instruktörer på främst idrotts- och friluftslivets områden i enlighet med i motionen anförda allmänna riktlinjer och syften.

Stockholm den 15 januari 1964

Rune Gustavsson

i Alvesta

Thorbjörn Fälldin

John Eriksson

i Bäckmora

Anders Dahlgren

Sven Ekström

i Iggesund

Olle Westberg

Johannes Antonsson

Harald Larsson

i Hedenäset

Karl Gust. H. Boo

Henry Allard

Elias Jönsson

i Ingemarsgården

Lennart Mattsson

Einar Larsson

i Borrby

Essen Lindahl